440Clàssica&Jazz | Sergi Núñez | Actualitzat el 02/09/2022 a les 13:30

Albert Oliveres: «Més que un disc de música, és un document sonor que explica un moment vital»

Conversem amb el pianista sobre el seu nou treball, 'Preludis d'un adeu', que aborda els últims dies de vida del seu pare, Arcadi Oliveres

Arcadi Oliveres | Albert Canalejo / Ajuntament de Sant Cugat

Albert Oliveres és una figura del tot polifacètica. Professor d'ESO de professió, s'ha format en piano tant clàssic com de jazz i música moderna i també és graduat en filosofia i etnomusicologia. L'any passat, el músic barceloní va viure de forma ben intensa el comiat del seu pare, l'economista i activista Arcadi Oliveres, i per a canalitzar-ne el dol n'ha volgut fer un disc, *Preludis d'un adeu* (Primavera Labels, 2022), que avui veu la lum. Parlem amb ell sobre aquest treball.

En quin moment t'adones que necessites fer música per començar a canalitzar el dol?
En realitat, no hi ha cap moment concret en què me n'adoni. Des de fa molts anys, a casa toco habitualment el piano. El que no era gaire usual eren les circumstàncies que estàvem vivint aleshores...

Llavors, tocaves per acompanyar el teu pare?
Sí. A mesura que van anar passant els dies i la malaltia avançava, el meu pare estava cada cop

més cansat. Quan la gent li feia visites, ell feia l'esforç d'estar despert i actiu, però quan només hi érem la família, descansava i dormia. I en aquelles estones, tocava el piano per a poder-lo acompanyar. En un principi, tocava el repertori que ja coneixia i, al final, per no repetir-me, vaig començar a fer improvisacions. Quan improviso, sempre em gravo amb el mòbil per si surt alguna idea interessant i, per tant, tots aquells moments van quedar enregistrats i són els que al final han sortit publicats al disc.

Quan vas decidir que tota aquella música havia de convertir-se en un disc?
Durant una sortida amb els alumnes de l'institut on treballo. Tenia el dubte de si anar-hi, perquè el meu pare havia empitjorat, però ell em va convèncer que hi anés. Per desplaçar-m'hi, ho vaig fer amb el meu propi cotxe per si havia de tornar per alguna urgència. Durant el viatge, vaig començar escoltar algunes de les improvisacions i, allà, em vaig adonar que eren potents perquè em van transportar al menjador de casa. Em va semblar màgic i vaig pensar que ho havia de seguir fent i ho havia de publicar.

Sovint, la gent se sent impotent davant el final de la vida d'un ésser estimat perquè veuen que no poden fer-hi res. Tu, en canvi, vas tenir clar que havies de fer música.
Sí. Jo crec que també hi té a veure l'experiència que ja havia viscut amb la mort del meu germà el 2011. Per a mi, haver pogut acompanyar el meu pare amb el piano és viure la vida. Al final, es tracta d'acompanyar-lo durant els seus últims dies i de no matar-lo abans d'hora. Cal gaudir d'aquests moments i donar-los valor, perquè hi ha gent que quan la mort està anunciada renuncia a viure els darrers instants de vida. Però cal donar valor a la vida fins al final.

Albert Oliveres presentant en directe 'Preludis d'un adeu' Foto: Albert Canalejo / Ajuntament de Sant Cugat

Vas poder parlar amb el teu pare sobre la idea de fer-ne un disc?
Sí. Afortunadament, el meu pare va mantenir la consciència fins a pràcticament el final i això em va permetre parlar amb ell i saber que li semblava bé que aquelles peces es publiquessin.

Per què vas optar per una forma lliure i originalment improvisada com la dels preludis?
La paraula preludis té dues connotacions que m'agraden. La primera és que el preludi, com a peça musical, originalment tendia a ser una peça menor que acompanyava l'entrada a un teatre o a una cort. És a dir, no són la peça principal. I aquestes peces són una mica això, perquè no eren el més important que estava passant en aquell moment. Eren igual de rellevants que la conversa del meu pare o qui li estava preparant el dinar. Per altra banda, el segon motiu és que el preludi anticipa una cosa i, en aquest cas, prepara un adeu. El que venia ja estava anunciat i tots ho sabíem.

De fet, tots aquests preludis anticipen literalment l'última peça del disc: "Adeu", que crees un cop el teu pare ja ha traspassat.
Em vaig adonar que si havien de ser uns preludis d'un adeu, havia d'haver-hi l'adeu. Per això, em va semblar maco fer una última improvisació, no al menjador, sinó als Caputxins de Sarrià durant l'inici del funeral. Se sent molt bé el contrast amb la resta de peces perquè el canvi d'espai sonor és claríssim, ja que és el moment que entra el fèretre i se sent la remor de la gent. Per això és l'única peça que té nom i no segueix la nomenclatura d'"impro" i un número.

Entremig, però, s'hi sent la veu d'Arcadi Oliveres, i sons quotidians, com un telèfon. Era una forma de no només reflectir-hi la música sinó també tot el context del menjador de casa vostra durant aquelles setmanes?
Sí, i de fet, per a mi és el gran punt fort. Està gravat amb el mòbil i com que vaig tenir la sort de no posar-lo just sobre la tapa, sinó a la taula del menjador, el piano se sent bé, però alhora també s'hi sent tot l'ambient de la casa. Si no hi hagués tots aquests sons i m'interessés que sonessin, segurament hauria regravat els preludis en un estudi i deixarien de ser improvisacions. En definitiva, ho hauria treballat diferent.

Albert Oliveres presentant 'Preludis d'un adeu' Foto: Albert Canalejo / Ajuntament de Sant Cugat

Per tant, l'ambient sonor del menjador és igual d'important que la música del piano?
El que a mi em removia no era la música en si mateixa. Musicalment, crec que el disc té coses interessants i d'altres que potser no tant. En alguns sentits és un disc limitat perquè són improvisacions d'una sola presa que surten com surten. El que a mi em sembla molt interessant és poder entrar al menjador, en un moment de la vida molt intens i poder-ne escoltar l'evolució. Per exemple, en un dels últims preludis, s'hi sent una respiració molt profunda de l'Arcadi perquè ja li costava molt respirar. Més que un disc de música, és un document sonor que explica un moment vital.

Creus que el procés de creació del disc t'ha permès sanar aquest procés de dol?
Diria que moltíssim. Sobretot, pel fet de publicar-lo, ja que t'obliga a reescoltar-lo molts cops o haver d'escriure uns textos, que em van fer connectar molt amb els últims dies de vida del meu pare i com havia viscut la seva mort. M'ha semblat maco poder canalitzar tot aquest procés de dol -que no s'acaba mai del tot- des de moltes aproximacions diferents. He pogut reviure-ho, plorar, parlar-ne amb família, amics i, fins i tot, he pogut apropar-m'hi des d'una part més freda i tècnica escoltant com sonaven els màsters. Crec que he pogut pensar-hi molt, des d'un objectiu molt concret com fer un disc, i també n'he pogut parlar molt, que és important.

Amb tot, òbviament és un disc molt personal. Com creus que connecta amb el públic?
A mi m'agrada molt pensar que el disc entreté, però no en el sentit banal que se li ha donat a la paraula recentment, sinó en el seu sentit original. En el seu origen, 'entre' i 'tenir-se' vol dir tenir-se els uns als altres i quan això passa, el temps passa millor, més ràpid; ens entretenim. En un adeu com aquest, crec que és crucial entretenir-se, i que la música sigui un element partícip d'aquesta unió em sembla molt maco.

Albert Oliveres presentant 'Preludis d'un adeu' Foto: Albert Canalejo / Ajuntament de Sant Cugat

A més, d'aquest projecte n'ha sortit un espectacle que vau estrenar el 6 d'abril, just un any després de la mort del teu pare.
Sí, vam fer un homenatge pel primer aniversari de la seva mort al Monestir de Sant Cugat del Vallès. Com que volíem defugir del format tradicional d'homenatge amb parlaments, vam aprofitar el projecte i el vaig voler compartir amb la gent. Aquell dia no tenia tant un component d'espectacle, ja que es va convidar a la gent que havia estat prèviament al funeral, gent propera a la família... No va ser ben bé obert a tot el públic. Tot i això, la idea és que ara es pugui fer com a espectacle per sales, teatres, etc.

En què es diferenciaran el disc i l'espectacle?
Primer de tot, he de dir que al principi, em vaig plantejar si aquest projecte mereixia tenir un directe. Al final, és una proposta que et transporta a un moment molt determinat i això era un dels aspectes més importants. I, clar, vaig tenir el dubte de si tenia sentit portar tot això a un escenari... Quan vaig tenir clar que volia tirar el directe endavant, vaig contactar amb el Martí Sancliment, que n'és el director artístic. Amb ell, vam arribar a la conclusió que el directe no havia de parlar d'allò més literal que el disc té, sinó de les idees més abstractes des d'un punt de vista conceptual. I el concepte que ens va ajudar a construir-ho tot va ser el fil. En primer lloc, perquè el fil serveix per teixir i l'Arcadi teixia molts vincles. En segon, perquè també és molt delicat i vulnerable, com ho és la vida i, per últim, perquè referencia el fil de seda, que serveix per a fer la crisàlide i la metamorfosi cap a un nou estat, com a clara al·lusió a la mort. I a partir d'aquí, vam configurar un espectacle en què els fils i les teles esdevenen l'eix central.